

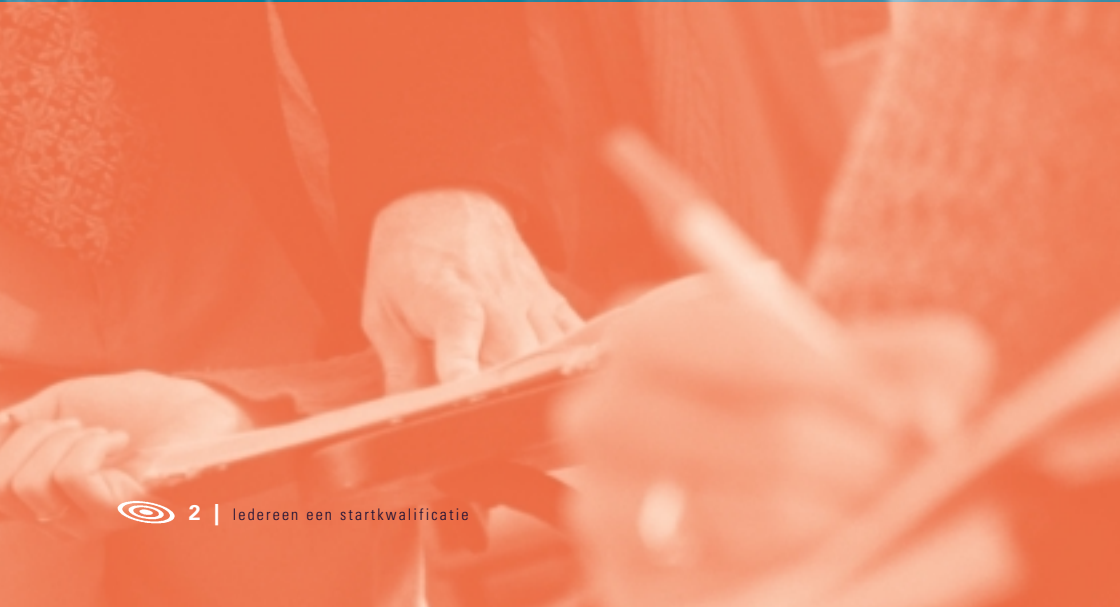

Iedereen een startkwalificatie

De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
Voortijdig schoolverlaten

OCenW

Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschappen

Voortijdig schoolverlaten

Elk jaar verlaten ruim 40.000 jongeren het onderwijs zonder een havo-, vwo- of mbo-diploma (niveau 2) op zak. Zonder dit diploma missen ze een 'startkwalificatie': het minimale onderwijsniveau dat nodig is om een goede kans te maken op geschoold werk. Om te zorgen dat deze jongeren alsnog een diploma halen zetten scholen, gemeenten en regio's alles op alles om te voorkómen dat ze definitief afhaken. Intensief samenwerken om jongeren die vastlopen op school een toekomstperspectief te bieden, daar gaat het om. Inmiddels is er een wet van kracht die scholen verplicht om niet alleen leerplichtige, maar ook niet meer leerplichtige voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar te melden bij de gemeente waar die leerling staat ingeschreven (of bij een ander regionaal afgesproken meldpunt. Zie daarvoor uw eigen regionale informatie).

Voor wie is deze brochure bestemd?

Deze brochure legt uit wat scholen kunnen doen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en op wie zij kunnen rekenen als er problemen zijn. Zij zijn verplicht voortijdig schoolverlaters te melden bij de gemeente waar ze ingeschreven staan. Dat niet alleen, ook hebben zij een taak om leerlingen op te vangen als het mis dreigt te gaan. Spijbelen is vaak een voorbode van voortijdig schoolverlaten. Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten begint bij het bestrijden van verzuim. Meer informatie over voortijdig schoolverlaten vindt u op www.voortijdigschoolverlaten.nl. In deze brochure staan voorbeelden van een succesvolle aanpak. Achterin treft u informatie aan die speciaal voor uw regio relevant kan zijn.

Wat is een startkwalificatie?

Een startkwalificatie is een diploma waarmee je geschoold werk kunt gaan doen. Een havo-, vwo- of mbo-diploma (niveau 2) is zo'n startkwalificatie. Een vmbo-diploma niet. Al zijn er wel jongeren die het met zo'n vmbo-diploma voor gezien houden op school. Betaald werk kunnen ze meestal wel vinden. Alleen is dat vaak ongeschoold werk zonder toekomstperspectief, waar ze later van terugkomen. En dan is het veel moeilijker weer in de schoolbanken plaats te nemen.

Samenwerken in de regio

Samenwerken is een sleutelwoord bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten. Scholen melden niet alleen leerplichtige, maar ook niet-leerplichtige leerlingen die het onderwijs verlaten of dreigen te verlaten. Dat doen ze bij de gemeente waar die leerling staat ingeschreven (of bij een ander regionaal afgesproken meldpunt. Zie uw eigen regionale informatie). Volgens de wet is de gemeente verantwoordelijk om voortijdig schoolverlaters in beeld te brengen en te houden en hen al dan niet in combinatie met werk terug te leiden naar het onderwijs. Maar niet elke gemeente heeft de mogelijkheid de problematiek van voortijdig schoolverlaten adequaat aan te pakken. Daarom werken gemeenten samen binnen een regio.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

Regionale Meld- en Coördinatiefuncties (RMC's) zijn ingesteld om voortijdig schoolverlaten van niet meer leerplichtige jongeren regionaal aan te pakken. Ze ondersteunen en versterken het werk van de leerplichtambtenaren. Ook hebben ze een netwerk van (hulpverlenings)instanties om:

- preventief in te springen om voortijdig schoolverlaten te voorkómen;
- zo veel mogelijk voortijdig schoolverlaters uit een regio een startkwalificatie te laten behalen;
- jongeren die (dreigen) uit te vallen in beeld te brengen en te houden.

Centraal Meldpunt Jongerenbegeleiding Zaanstad

In de gemeente Zaanstad is al 13 jaar het Centraal Meldpunt Jongerenbegeleiding Zaanstad actief. Alle instellingen die betrokken zijn bij de opvang van jongeren, komen eens in de twee weken bij elkaar. In eerste instantie melden de scholen de jongeren aan. In het overleg wordt vervolgens bepaald wat per jongere de beste aanpak is, en wie verantwoordelijk is voor de leerling. Elke keer worden op deze manier zo'n 60 jongeren besproken. In 2000 werden uiteindelijk 265 risicojongeren succesvol teruggeleid naar school of naar de arbeidsmarkt.

www.voortijdigschoolverlaten.nl

Meerwaarde van een RMC

! "

!

" " \$ " %

" # " # # & ! "

! ' # " ! "

! (! ! "

) # *

+ #

" " ! \$ "

+ # , ! \$ # - . " \$ #

& * " # & \$

- ! ! " " #

#

Onderwijsnummer

. " "" /* ""

" " # # "

\$!! # # -

0 # 1221 !

"" # \$ #

! % "" ! 3&4. ""

Jongerenloket

Het Jongerenloket Groningen bundelt de RMC-functie, de arbeidsvoorzienings-taken en de werkzaamheden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Jongeren kunnen met al hun vragen op het gebied van school, werk en inkomen terecht bij dit loket. Hiermee neemt het Jongerenloket een centrale rol in. Uitgangspunt is dat er per jongere één persoon is die de eindverantwoordelijkheid draagt voor een sluitende aanpak in de hulpverlening.

Almanak voortijdig schoolverlaten 2001

Snel ingrijpen bij verzuim is lonend

Een proef in Utrecht bewijst dat door snelle tussenkomst van de schoolarts het verzuim omlaag kan. Op twee vmbo-scholen moesten leerlingen die zich vaak ziek meldden bij de schoolarts komen. Doel was om problemen op te sporen die met het verzuim te maken hadden. Naast lichamelijke en psychische klachten bleken veel jongeren problemen te hebben in de gezinssituatie. “De meeste jongens en meisjes die ik sprak waren opgelucht en ook verbaasd dat ik vroeg wat er met hen aan de hand was”, aldus de schoolarts. Bij twee op de drie leerlingen nam het schoolverzuim door tussenkomst van de schoolarts af. Vanwege het succes van deze proef is de maatregel op alle vmbo-scholen in Utrecht ingevoerd.

Binnenlands Bestuur, 4 oktober 2001

Coaching als methode

Onder andere in Arnhem is ervaring opgedaan met coaching van jongeren die dreigen af te haken. Dat gebeurt door leeftijdgenoten die een succesvolle schoolloopbaan hebben doorlopen. Deze zogenaamde tutorprojecten staan vooral in de belangstelling als het gaat om de begeleiding van allochtone jongens die in hun directe omgeving een stimulans missen om hun opleiding af te maken. Coaching als methode kan succesvol zijn als aan een aantal randvoorwaarden is voldaan: aansturing, inbedding in de schoolorganisatie en financiering.

Almanak voortijdig schoolverlaten 2001

Welke leerlingen moeten scholen melden?

- Alle leerlingen tot 23 jaar die zonder startkwalificatie de school verlaten. Dat wil zeggen zonder een havo-, vwo- of mbo-diploma (niveau 2). Dus ook leerlingen met een vmbo-diploma die niet verder leren.
- Alle leerlingen tot 23 jaar die langer dan een maand zonder reden van school wegblijven.

Wat kunnen scholen doen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan?

Voorkómen van voortijdig schoolverlaten begint op de scholen zelf. Om te beginnen kunnen scholen verschillende maatregelen treffen om spijbelen tegen te gaan: minder tussenuren, een gericht verzuimbeleid en een schoolklimaat waarin leerlingen zich thuis voelen. Spijbelers snel en consequent aanpakken is eveneens van belang. Slechte rapportcijfers en zittenblijven zijn mogelijke voorboden van voortijdig schoolverlaten.

Met leerlingbegeleiding, mentoraat en zorgteams is het mogelijk signalen van naderend voortijdig schoolverlaten op te vangen en de achterliggende oorzaken op het spoor te komen. Een leerlingvolgsysteem kan daarbij goede diensten bewijzen: het helpt om inzicht te krijgen en te houden in eventuele problemen van leerlingen.

Soms kan de school zelf voortijdig schoolverlaten ondervangen. Gaat het om problemen die het vermogen van de school te boven gaan, dan kan de school externe hulp zoeken. Eventueel via de leerplichtambtenaar. Of via een RMC. Die kan ervoor zorgen dat er snel hulp kan komen.

Wat doet de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)?

Als het gaat om niet leerplichtige voortijdig schoolverlaters die met grote persoonlijke problemen kampen, kan een RMC zorgen voor trajectbegeleiding. De trajectbegeleider probeert, net als de leerplichtambtenaar, de jongere weer terug te laten gaan naar school of naar een arbeidsplaats, zo mogelijk in combinatie met een leerprogramma. In overleg met de betrokken school en andere deskundigen ontwerpt de trajectbegeleider daarvoor een op maat gesneden programma voor de schoolverlater.

Regeling voor leerplichtige schoolverlaters

Leerlingen zijn *volledig* leerplichtig tot en met het schooljaar waarin zij zestien worden of tot aan het einde van het twaalfde schooljaar waarin zij volledig dagonderwijs volgen. Daarna zijn ze nog een jaar partieel leerplichtig. Komen zulke leerlingen langer dan een maand niet meer op school, dan moet de school hen als voortijdig schoolverlaters melden bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waar ze wonen. Niet alleen bij voortijdig schoolverlaten is dat verplicht, maar ook bij relatief verzuim (spijbelen):

- Als leerlingen drie achtereenvolgende dagen zonder geldige reden van school verzuimen;
- Als leerlingen vier achtereenvolgende weken tenminste 1/8 van de schooltijd zonder geldige reden wegblijven van school.

Wat doet de leerplichtambtenaar?

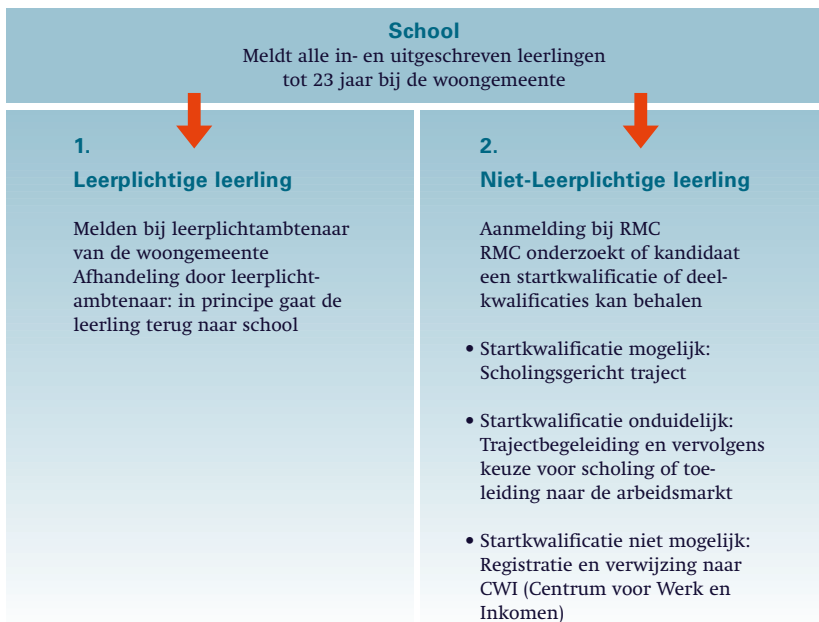
Een leerplichtambtenaar kan een voortijdig schoolverlater oproepen voor een gesprek. Meestal lukt het zo'n leerling weer terug te laten gaan naar dezelfde of een andere school. Als het echt niet anders kan, zorgt de leerplichtambtenaar ervoor dat een jongere kan gaan werken in combinatie met onderwijs. Als dat nodig is, kan de leerplichtambtenaar snel een instelling voor jeugdhulpverlening inschakelen. Tegen een leerplichtige jongere of de ouders ervan, kan zij of hij ook proces-verbaal opmaken.

Het Meidenproject Mariken

De leer-werkplaats Mariken in Nijmegen is speciaal gericht op meisjes en verbonden aan het Montessori College in Nijmegen. Doel van het project is voortgezet onderwijs te geven aan meisjes met dusdanige gedragsproblemen dat zij niet meer in het reguliere onderwijs terecht kunnen. De meesten komen uit de bovenbouw van het vmbo. Uitstroomgegevens laten zien dat ongeveer de helft met en de helft zonder diploma uitstroomt naar arbeidsmarktgerichte trajecten binnen een ROC of naar een kwalificerende beroepsopleiding.

Almanak voortijdig schoolverlaten 2001

Meldingsprocedure Voortijdig Schoolverlaten in het kort*

* De meldingsprocedure kan per RMC verschillen. Vraag ernaar.

RMC Achterhoek op internet

RMC Achterhoek wil een sluitende aanpak van voortijdig schoolverlaten stimuleren. Een goede informatievoorziening en overdracht van kennis tussen scholen, leerplichtambtenaren, jeugdhulpverleners en andere organisaties is daarvoor onmisbaar. Om gegevens actueel te kunnen houden verstrekt RMC Achterhoek informatie over voortijdig schoolverlaten op www.rmc-achterhoek.nl. Adressen van organisaties en hun contactpersonen en links naar andere relevante sites zijn erop te vinden. Online kunnen onderwijsinstellingen voortijdig schoolverlaters melden bij de RMC, waarbij rekening wordt gehouden met privacygevoelige gegevens. Zo kan de RMC meldingen sneller en efficiënter verwerken en kan de begeleiding van een leerling gelijk worden gestart. www.voortijdigschoolverlaten.nl

RMC regio-indeling

Zie voor contactpersonen en adresgegevens
www.voortijdigschoolverlaten.nl

Regio 1: Oost-Groningen (Bellingwedde, Menterwolde, Pekela, Reiderland, Scheemda, Stadskanaal, Veendam, Vlagtwedde, Winschoten)

Regio 2: Noord-Groningen-Eemmond (Appedam, Bedum, De Marne, Delfzijl, Eemmond, Loppersum, Ten Boer, Winsum)

Regio 3: Centraal en Westelijk Groningen (Groningen, Grootegast, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Marum, Slochteren, Zuidhorn)

Regio 4: Friesland Noord (Ameland, Boarnsterhim, Dantumadeel, Dongeradeel, Ferwerderadeel, Franekeradeel, Harlingen, Het Bildt, Kollumerland c.a., Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland)

Regio 5: Zuid-West Friesland (Bolsward, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Littenseradiel, Nijefurd, Skarsterlân, Sneek, Wûnseradiel, Wymbritseradiel)

Regio 6: Friesland-Oost (‘de Friese Wouden’) (Achtkarspelen, Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytjerksteradiel, Weststellingwerf)

Regio 7: Noord- en Midden Drenthe (Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo)

Regio 8: Zuid-Oost Drenthe (Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen)

Regio 9: Zuid-West Drenthe (Hoogeveen, Meppel, Westerveld, De Wolden)

Regio 10: IJssel-Vecht (Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Olst, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijk, Zwartewaterland, Zwolle)

Regio 11: Stedendriehoek (Apeldoorn, Bathmen, Brummen, Deventer, Epe, Gørsel, Lochem, Voorst, Vorden, Warnsveld, Zutphen)

Regio 12: Twente (Almelo, Borne, Denekamp, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo(O), Hof van Twente, Losser, Neede, Oldenzaal, Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen, Wierden)

Regio 13: Achterhoek (Aalten, Bergh, Borculo, Dinxperlo, Doesburg, Doetinchem, Eibergen, Gendringen, Groenlo, Hengelo, Hummelo en Keppel, Lichtenvoorde, Ruurlo, Steenderen, Wehl, Winterswijk, Wisch, Zelhem)

Regio 14: Arnhem/Nijmegen (Angerlo, Arnhem, Bemmelen, Beuningen, Didam, Duiven, Groesbeek, Heumen, Millingen a.d. Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen, Zevenaar)

Regio 15: Rivierenland (Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Kesteren, Lingewaai, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal, Zaltbommel)

Regio 16: Eem en Vallei (Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Leusden, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg)

Regio 17: Noordwest-Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Zeewolde)

Regio 18: Flevoland (Almere, Dropten, Lelystad, Noord-Oostpolder, Urk)

Regio 19: Utrecht (Abcoude, Amerongen, Breukelen, Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Driebergen, Doorn, Houten, IJsselstein, Leersum, Loepen, Lopik, Maarn, Maarssen, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Utrecht stad, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist)

Regio 20: Gooi en Vechtstreek (Blaricum, Bussum, Eemnes, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp, Wijdemeren)

Regio 21: Agglomeratie Amsterdam (Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Diemen, Edam/Volendam, Haarlemmermeer, Landsmeer, Oostzaan, Ouder-Amstel, Pummerend, Uithoorn, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Zeevang)

Regio 22: West-Friesland (Andijk, Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, NoorderKoggenland, Obdam, Opmeer, Stede Broek, Venhuizen, Wervershoof, Wester-Koggenland, Wognum)

Regio 23: Kop van Noord-Holland (Anna Paulowna, Den Helder, Harenkarspel, Nieuwkoop, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe)

Regio 24: Noord-Kennemerland (Alkmaar, Bergen (NH), Graft-De Rijk, Heerhugowaard, Heiloo, Langedijk, Schermer)

Regio 25: West-Kennemerland (Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Castricum, Haarlem, Haarlemmerliede, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen, Zandvoort)

Regio 26: Zuid-Holland-Noord (Alkemade, Hillegom, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnsburg, Sassenheim, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Zoeterwoude)

Regio 27: Zuid-Holland-Oost (Alphen aan den Rijn, Bergambacht, Bodegraven, Boskoop, Gouda, Jacobswoude, Liemeer, Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel, Nederlek, Nieuwkoop, Ouderkerk, Reeuwijk, Rijnwoude, Schoonhoven, Ter Aar, Vlist, Waddinxveen, Zevenhuizen/Moerkapelle)

Regio 28: Haaglanden/Westland (Delft, De Lier, 's-Gravenhage, 's-Gravenzande, Leidschendam-Voorburg, Maasland, Monster, Naaldwijk, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Schipluiden, Wassenaar, Wieringen, Zoetermeer)

Regio 29: Rijnmond (Albrandswaard, Barendrecht, Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Bernisse, Bleiswijk, Brielle, Capelle aan den IJssel, Dirksland, Goedereede, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Maassluis, Middelharnis, Oostflakkee, Ridderkerk, Rotterdam, Rozenburg, Schiedam, Spijkenisse, Vlaarding, Westvoorne)

Regio 30: Zuid-Holland-Zuid (Alblasserdam, Binnenmaas, Cromstrijen, Dordrecht, Giessenlanden, Gorinchem, Graafstroom, 's-Gravendeel, Hardinxveld-Giessendam, Heerjansdam, Hendrik Ido Ambacht, Korendijk, Leerdam, Liesveld, Nieuw Lekkerland, Oud Beijerland, Papendrecht, Sliedrecht, Strijen, Zederik, Zwijndrecht)

Regio 31: Noord- en Zuid-Beveland, Schouwen-Duiveland, St.Philipsland en Tholen (Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Tholen)

Regio 32: Walcheren (Middelburg, Veere, Vlissingen)

Regio 33: Zeeuwsch-Vlaanderen (Axel, Hontenisse, Hulst, Oostburg, Sas van Gent, Sluis-Aardenburg, Terneuzen)

Regio 34: West-Brabant (Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Geertruidenberg, Drimmelen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Steenbergen, Rucphen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert)

Regio 35: Midden-Brabant (Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk)

Regio 36: Noord-Oost-Brabant (Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Landerd, Lith, Maasdonk, Milt en St.Hubert, Oss, Ravenstein, Schijndel, St. Anthonis, St. Michielsgestel, St. Oedenrode, Uden, Veghel, Vught)

Regio 37: Zuidoost-Brabant (Asten, Bergeyk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Mierlo, Nuenen c.a., Oirschot-De Beerzen, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre)

Regio 38: Gewest Limburg-Noord (Ambt-Montfort, Arcen/Velden, Beesel, Bergen, Echt, Gennepe, Haalen, Heel, Heiden, Heythuysen, Horst aan de Maas, Hunsel, Kessel, Maasbracht, Maasbree, Meijel, Meerlo-Wanssum, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Roggel en Neer, Sevenum, Swalmen, Thorn, Venlo, Venray, Weert)

Regio 39: Gewest Zuid-Limburg (Beek, Brunssum, Eijsden, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Margraten, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Susteren, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal)

Publicatie van het Ministerie
van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen

productie
directie Voorlichting,
Leo Wijnhoven

tekst
Huisman Publicaties

Vormgeving
Studio Raster, Rijswijk

druk
Speedprint, Zoetermeer

uitgave
maart 2002

OcenW31.58/40.000/08BR2001G161

Gratis exemplaren van deze publicatie
zijn telefonisch te bestellen bij
Postbus 51 Infolijn, onder vermelding
van het AOCenWnummer.

Postbus 51-Infolijn
Telefoon (0800) 8051 gratis,
Elke werkdag van 9.00-21.00 uur of
via internet onder www.postbus51.nl
[kies brochures] (dit is uitsluitend
bedoeld voor bestellingen).

AOCenW 2001.11

Wilt u meer informatie over voor-
tijdig schoolverlaten? Kijk dan op
www.voortijdigschoolverlaten.nl

Nederland gaat digitaal.

